

«Μή δμολήσης πρὸς τὴν εὐτυχίαν. Μὴ εἶσαι περίεργος. Ἐκ τοῦ μακρόθεν... πόσον ὠραῖα! πόσον εὐγενικά!»
Καὶ τὸ φῶμα ἔφυγε χωρὶς νὰ γνωρίσω ἐν τῷ ἀρ-
κτῆμα, χωρὶς νὰ χαρῆξῃ τὸ ὄνομά του εἰς τὴν θύραν μου
(ὅπως κάνουν τὰ ἀγαπῶντα φῶματα κατὰ τοὺς μάγους).
Ὁ φαντασιοκόποι ἀρνητικοὶ καὶ ἀνίκανοι! Διὰ τὴν
τὴν εὐτυχία τὰ κάνει ὅλα χυδαῖα: Διὰ τὴν ἀρεσίαν εἶνα μέγα
κομμάτι τῆς ζωῆς.

Ἡ νομίσετε ἐπειδὴ σεῖς εἰσθε μπικιλλήδες ὅτι ἡ χαρὰ
πρέπει νὰ εἶναι μπικιλλική;

Γνωρίζετε βεβαίως ὅτι ὁ ἀσθενὴς ἄνθρωπος μετατρέπει
τὴν εὐτυχίαν εἰς θλίβιν καὶ διὰ τοῦτο ἐθέσαστε τὸν πόνον
ὡς προφυλακτικὸν κατὰ τῆς ἀσθενείας του αὐτῆς. Δηλαδή
κάνετε τὸν ἄνθρωπον ἀρνητικῶς ἥρωα. Ἀλλὰ πόσον με-
γαλείτερον, ὠριότερον, ἀπολυτικώτερον θὰ ἦτο νὰ πλά-
σετε, νὰ μορφώσετε τὴν εὐτυχίαν ἔτσι, ὥστε οἱ ἄνθρωποι
νὰ εἶναι θετικῶς ἥρωες, νὰ ἔχουν μίαν ἰδικὴν τὴν δύναμιν
ὡς ἡμίθεοι καὶ ὡς θεοὶ νὰ τὴν μεταχειρίζονται νὰ τὴν
ἀπολαμβάνουν.

Μίαν τέτοιαν εὐτυχίαν χωρὶς προλήψεις καὶ δάκρυα,
χωρὶς μικρὰ ψεύδη καὶ πονηρὰ συμπεριφορὰς μήπως ἐννοοῦ-
σε, ὡς φῶμα ποῦ μοῦ ἔφυγε;...

Καὶ ὅμως τώρα ὁ πόνος σου κυλᾷ σὲ δάκρυ, σὲ τρα-
γοῦδι, καὶ ὁ λογισμὸς ἔχει ψυχρὸς, σὲν σκέψις, σὲν σοφία.
Ἀλλὰ τὴν ἀρεσίαν ἀπὸ ἐνὸς σπαταρμένον ὥρατον πόνον ἀ-
ποχωρισμένους περνᾷ εἰς τὸ κενόν.

Ἡ Εὐτυχία

Ἐν Νέκ-Πόλεϊ. Σὲ χαιρετῶ
CONSTANS

ΑΠΟ ΤΟ ΧΑΡΗ ΤΟΝ ΠΕΜΤΟ ΓΟΥ ΣΑΙΞΠΗΡΟΥ

Πρόσωπα

Φλουέλεν ἡ Κρούμπαχος

Γκοῦερ ἡ Ξεκαρδίστας

Πιστόλας ἡ Κασσιδάκις

Ἐρχεται ὁ Κρούμπαχος μὲ ἓνα ματσούκι στὸ
χέρι, καὶ στὸ σκούφο του ἓνα πράσο, τὸ ἐ-
θνικὸ σημάδι τῶν Οὐαλλῶν, ποῦ τὸ βάζουν
κάθε Ἀν Δαβεῖδ. Μαζί μὲ εἶνε ὁ Ξεκαρδί-
στας).

ΞΕΚΑΡΔΙΣΤΑΣ. Καλὰ, μὰ γιατί ἔβαλες
σήμερα τὸ πράσο; Τ' Ἀν Δαβεῖδ πέρασε.

ΚΡΟΥΜΠΑΧΟΣ. Ἐχουνε λόγους κι' αἰτίες
πὼς καὶ γιατί ὅλα τὰ πράματα. Καὶ θὰ σ' τὸ
πῶ, ἀφοῦ εἶσαι φίλος μου. Ἐκεῖνος ὁ σοφι-
στής, ὁ παλάβρας ὁ Κασσιδάκις ποῦ κι' ἐγὼ
κι' ἐπὶ κι' ὅλος ὁ κόσμος, βλέπεις, τὸν ξέρου-
με τί κουμίσσι εἶναι, ἦρθε. βλέπεις, ἐχτὲς καὶ
μοῦφερε ψωμὶ καὶ ἀλάτι, καὶ μοῖπε νὰ φάω τὸ
πράσο μου, γιατί ἤξερε πὼς τὸ μέρος δὲ βυ-
λοῦσε νὰ στήσουμε καθγὰ. Μὰ μὴ φοβᾶσαι,
θὰν τὸχω στὸ σκούφο μου ὡς ποῦ νὰ ξανα-
σιμίζουμε, καὶ τότες θ' ἀκοῖσει κάτι ὀριόμους
μου.

(Ἐρχεται ὁ Κασσιδάκις)

ΞΕΚΑΡΔΙΣΤΑΣ. Νά τος, κοίταξέ τον, ἔρ-
χεται φουσκωμένος σὰ βαρβάνος κοῦρκος.

ΚΡΟΥΜΠΑΧΟΣ. Ἄσε νὰ δεῖς τώρα τὰ φου-
σκώματά του καὶ τοὺς κούρκους του. Πολλὰ
τὰ ἔτη σου. Πιστόλα Κασσιδάκι! Βρὲ σοφι-
στή, λοχία παλάβρα, πολλὰ τὰ ἔτη σου!

ΚΑΣΣΙΔΑΚΙΣ (ἀγρια). Χούμ, μὴν εἶσαι γιὰ
δέσιμο; Μήπως ἐπιθυμῶν τυγχάνεις, χυδαί-
ομανὲς καὶ βεβαρδωμένε, ἵνα συμπτύξω τῆς
Κλωθοῦς τὸν μοιραῖον ἱστόν; Ἐς κόρακας!
Μ' ἀνακατέβει τοῦ πράσου σου ἡ βρώμα.

ΚΡΟΥΜΠΑΧΟΣ. Σοῦ προσέφτω, σοφιστὴ λο-
χία παλάβρα μου, γιὰ χατίρι μου κι' ἀγάπη
μου, ἔτσι νὰ ζεῖς, νὰ φᾶς, βλέπεις, ἀφτὸ τὸ
πράσο. Ἀφοῦ δὲν τ' ἀγαπᾷς, καὶ μῆτε τὰ
γοῦστα σου κι' ἡ ὁρεξὴ σου καὶ τὰ χωνεφτι-
κά σου δὲν τὸ δέχονται, ἐπιθυμῶ νὰν τὸ
χάψεις.

ΚΑΣΣΙΔΑΚΙΣ. Οὐ μὰ τὸν Σαίλντον καὶ τοὺς
ἐμοὺς συναδέλφους σατύρους!

ΚΡΟΥΜΠΑΧΟΣ. Ὅσοι εἶναι σάτυρο γιὰ λο-
χου σου (Χτυπᾷ τὸ κεφάλι τοῦ Κασσιδάκις
μὲ τὸ πράσο). Θὰ μοῦ κάνεις τὴ χάρη, κύρ
λοχία παλάβρα, νὰν τὸ φᾶς;

ΚΑΣΣΙΔΑΚΙΣ. Βεβαρδωμένε, ἀποθανεῖς
(βήχοντας) ἢ ἑλληνικώτερον ἀποθάνει.

ΚΡΟΥΜΠΑΧΟΣ. Σωστὰ τὸ λές, λοχία μου,
ὅταν θέλει ὁ Θεός. Ὡς τότε εἶπ' νὰ μοῦ ζή-
σεις καὶ νὰ φᾶς τὰ κουραχάνια σου· νά, καὶ
προσφάϊ (τοῦ δίνει μιὰ μὲ τὸ ματσούκι). Μὲ
εἶπες ἐχτὲς βάρδαρο· μὰ θὰ σὲ κάνω ἐγὼ μάρ-
μαρο σήμερα. Ἐλα δάγκανε, ἀφοῦ ξέρεις τὴν
τέχνη. Ἄ μπορεῖς νὰ περγελᾷς τὸ πράσο,
μπορεῖς καὶ νὰν τὸ φᾶς.

ΞΕΚΑΡΔΙΣΤΑΣ (ξεκαρδισμένος). Σώνει, κα-
πετάνιο, πάει νὰν τὰ χάσει.

ΚΡΟΥΜΠΑΧΟΣ. Σοῦ λέω, θὰν τὸν κάνω
νὰν τὸ φάει, ἢ θὰν τοῦ βαρᾶω τὴν κούτρα μιὰ
βδομάδα. Μάσα, ἔλα, νὰ ζεῖς. Θὰ σοῦ θροῖσει
τὰ παχιά σου λόγια καὶ τὴ φαντασία σου.

ΚΑΣΣΙΔΑΚΙΣ. Μὰ τί νὰν τὸ μασήσω;

ΚΡΟΥΜΠΑΧΟΣ. Ναί, μάλιστα, καὶ βεβαί-
οτατα, ἀνευ πὼς τὸ λές ἀμφιβολίας, καὶ χωρὶς
λόγια καὶ στρεψοδικίες.

ΚΑΣΣΙΔΑΚΙΣ. Νῆ τότε τὸ πράσον, τρομε-
ρὰν τὴν ἐκδίκησιν λήψομαι (ὁ Κρούμπαχος
κάνει νὰν τότε χτυπήσει). Τρῶω, τρῶω...
Ὁρκίζομαι...

ΚΡΟΥΜΠΑΧΟΣ. Τρῶε, περικαλῶ, δὲν ἔχει
ἀρκετὸ γιὰ νὰ ὀρκιστεῖς κι' ὅλας (τοῦ δίνει
μιὰ).

ΚΑΣΣΙΔΑΚΙΣ. Ἀτρέμας τὸ ματσούκιόν
σου! Βλέπεις πὼς τρῶω.

ΚΡΟΥΜΠΑΧΟΣ. Καλὴ σου ὁρεξὴ, λοχία μου
μου παλάβρα, καλὴ σου ὁρεξὴ! Ὁχι δὰ, πε-
ρικαλῶ, νὰ μὴ πετάξεις τίποτα. Καὶ τὰ φύλλα
εἶνε καλὰ γιὰ τὴς παλάβρες σου. Ὅταν ἄλ-
λοτες τύχει νὰ δεῖς πράσο, περγέλα το, ἀφτὸ
μοναχὰ σοῦ λέω.

ΚΑΣΣΙΔΑΚΙΣ (μὲ γουρλωμένα μάτια). Καλὸ.

ΚΡΟΥΜΠΑΧΟΣ. Καλὸ λέει; Καλῶτατο τὸ
πράσο. Νά, κι' ἓναν κάλικο παρὰ νὰ πάρεις
γιατρικὰ γιὰ τὴν κούτρα σου.

ΚΑΣΣΙΔΑΚΙΣ. Ἐγὼ κάλικο παρὰ;

ΚΡΟΥΜΠΑΧΟΣ. Τοῦ λόγου σου, ἀμὴ τί;
ἀφοῦ ἀγαπᾷς τὰ κάλικα. Καὶ σοῦ λέω θὰν
τὸν πάρεις, εἰδεμὶ ἔχω κι' ἄλλο πράσο ἐδῶ
στὴν τσέπη μου.

ΚΑΣΣΙΔΑΚΙΣ. Δέχομαι αὐτὸν δίκην ἀρρα-
βῶνος ἐκδικήσεως.

ΚΡΟΥΜΠΑΧΟΣ. Ἄ σοῦ χρωστάω τίπο-
τα, σ' τὸ πλερώνω μὲ ματσουκιές. Τώρα ὁ
Θεὸς μαζί σου, καὶ τῆρα νὰ γιατρέψεις τὴν
κούτρα σου.

ΚΑΣΣΙΔΑΚΙΣ. Τὸν Ἄδην ἀναταράξομαι
(βήχοντας) ἢ ὀρθότερον ἀναταράξω περὶ τού-
του.

(Φέβγει στὰ τέσσερα, μήπως τὸν προφτάσει
ὁ Κρούμπαχος μ' ἓνα ἄλλο πράσο).

Κ. ΤΕΦΑΡΙΚΗΣ

ΔΗΛΩΣΙΣ

Φύλλα περασμένα τοῦ «Νοῦα» πω-
λοῦνται εἰς τὸ Κεντρικὸν Πρακτορεῖον
τῶν Ἐφημερίδων καὶ εἰς τὰ κεντρικὰ τῶν
πλατειῶν Συντάγματα Ὁμονοίας, Ἐθνι-
κῆς Τραπέζης, Βουλῆς, Ὑπουργείου Οἰ-
κονομικῶν τοῦ σταθμοῦ προχιοδρομίου
(Ὁφθαλμιατρειῶν).

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΓΑΛΛΟΙ ΚΡΙΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΛΑΤΙΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

Γράφω γιὰ δύο νέους — ἓναν κριτικὸν καὶ ἓναν
ποιητὴν — σ' ἐφημερίδα, ποῦ ὡς τώρα εἰδείξε, πὼς
θέλει παρὰ πολὺ νὰ δώσει θάρρος τοῖς νέοις ἀγω-
νιστῆς τῆς Τέχνης καὶ πὼς νοιώθει νὰ ἐχτιμήσῃ λο-
γικὰ τὸ ἔργο τῶν νέων, ποῦ θὰ τοὺς ἀξίξεν ἡ ἐχτι-
μηση αὐτῆ. Καὶ εἶνε ἡ ἐφημερίδα τούτη ὁ πῶς κα-
τάλληλος τόπος νὰ μιλήσῃ κανένας γιὰ πράματα,
ποῦ θέλει νὰν τὰ βάλει κάτω ἀπὸ τὴ δημιουργ-
τικὴ δύναμη τῆς ἀλήθειας καὶ νὰν τὰ φέρει
σὲ σωστικὴ ἀντιπαράστασιν μὲ τὴν ψευτιά. Αὐτὸς
εἶνε κι' ὁ λόγος ποῦ ἔβαλα στὸ ἄρθρο μου τοῦτο τὸν
τίτλον «Γάλλοι κριτικοὶ καὶ Λατινοὶ ποιηταί», ἐνῶ
τὰ ὅσα θὰ πῶ εἶνε γιὰ τὴ νέα ποιητικὴ συλλογὴ
τοῦ Ἑλληνα ποιητῆ κ. Σ. Σκίπη, «Silentii Dis-
solution» μ' ἓναν πρόλογον τοῦ Ἑλληνα κριτικοῦ κ.
Α. Καμπάνη.

Ὁ ποιητὴς δὲν ξέρω ἀπὸ ποιὰν ἀφορμῇ, προτί-
μησε νὰ βάλῃ πολλοὺς Λατινικοὺς τίτλους στὰ ποι-
ήματά του· μὰ ἡ ἀφορμὴ αὐτὴ βέβαια δὲ θάταν
ποτὲς μιὰ βαθύτερη καλλιτεχνικὴ ἀνάγκη· νᾶνε ἄ-
ραγες ἡ ἀκρίβεια ἐπίδειξη πὼς ξέρει Λατινικά; Δὲ
θέλω νὰν τὸ πιστέψω. Ὁ κριτικὸς πάλε ὅλους τοὺς
ὀρισμούς του κι' ὅλους τοὺς φιλοσοφικοὺς ὅρους του
τοὺς ἔγραψε Γαλλικά· γιατί; μήπως δὲν τὸν φτάνει
κι' αὐτὸν ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα νὰ πει ὅσα θέλει;
καὶ τὸ νὰ δείχνουμε σήμερα, πὼς ξέρουμε Γαλλικά,
δὲν εἶνε δὰ καὶ κανένα ἀξιοθαύμαστο πρᾶμα. Κι'
ἔτσι αὐτὲς οἱ δύο λεπτομέρειες ἦταν αἰτία νὰ σκε-
φτῶ, ὅτι τὰ ὅσα θὰ διαβῶ μες στὸ νεόβγαλτο βι-
βλίον θάχουν νὰ κάνουν πολὺ μὲ τὸ ψέμα.

Ὁ κ. Καμπάνης στὸν πρόλογόν του θέλει νὰ μᾶς
σαστίσει μὲ τὴ σοφία του καὶ τὴ βαθειὰ σκέψη του
— κατὰ τὴν ἰδέαν του δηλαδή — καὶ γι' αὐτὸ μᾶς
ἀραδιάζει ἀσυνάρτητα κάποιους ἀναμασημένους τε-
χνικούς ὀρους καὶ μεταχειρίζεται λέξεις παράδολες καὶ
φράσεις, ποῦ ὅσο κι' ἂν βουτήξῃ κανεὶς μέσα σ' αὐτὲς
γιὰ νὰ βρεῖ τὴν οὐσίαν τους, δὲ θὰ μπορέσῃ νὰν τὴν
ξεσύρει, κι' ἂν ἔχει κι' ὅλα τὰ σύνεργα τῶν σφουγ-
γαράδων. Τόσο εἶνε θαλασσοποιημένες. Πιὸς κατα-
λαβαίνει τί θὰ πούν τὰ λόγια τούτα; «Ὅταν τὸ
χέρι δὲν κινήθῃ νὰ ἐκδηλώσῃ τοὺς ρυθμούς τῶν κυ-
ματισμῶν τοῦ σαρκατοῦ μας, ὁ ρυθμὸς προρίζεται
πρὸς τὸ πέλαγος τοῦ ἐσωτερικοῦ αἰσθητοῦ μας καὶ
ξεσπᾷ κινῶντας τὰ ἐγκεφαλικά μας κύτταρα εἰς ρυθ-
μικὸν χορὸν ἐκδηλωνόμενον ἔπειτα ἐξ ἀναμνήσεως
μέσα εἰς τὴν ἀπὸ τὴν αἰγὴν εἰς τὴν λύσιν τῆς αἰγῆς
γεννωμένην γαλήνην — τέχνην ἢ σκέψιν Ἡ τέ-
χνη καὶ ἡ σκέψις βέβαια δὲν εἶνε ἡ καθυπὸ δρᾶσις
εἶνε τὸ ἀπινδαλμάτισμα τῆς δράσεως ὀφείλουσα νὰ
προάγῃ τὴν δρᾶσιν ἢ ν' ἀντικαθιστᾷ τὴν ἀδράνειαν
διὰ τοῦ ὄνειρου τῆς δράσεως. Εἶνε δρᾶσις ἀλλό-
μορφη ἀφαιμακτικὴ τοῦ ὑπεραιματικοῦ ἢ αἵματαγω-
γὸς ἀναιμάτου ζωικοῦ ὀργανισμοῦ — εἶνε γέννησις». Καὶ
τέτοιες παρόμοιες φράσεις βρίσκει κανένας πολ-
λὲς στίς ὀλίγες σελίδες τοῦ προλόγου, ποῦ μᾶς δείχ-
νουν ἀκόμα, ὅτι ὁ κ. Καμπάνης ἐδιάβασε τὸ «Ἐγ-
κυκλοπαιδικὸν λεξικὸν» τοῦ Μπερτελό, μὰ δὲν εἶχε
καὶ τὴ δύναμιν νὰ σκεφτεῖ ὅτι, τὸ νὰ ρίχνουμε στὸ
βρόντο ὅσα ξέρουμε, μπορεῖ νᾶνε κάθε ἄλλο, ὅχι ὁ-
μως καὶ κρίση. Κι' ἀκόμα ἀπὸ τὸ λεξικὸν αὐτὸ ἀπο-
θησαύρισε κάποιους ὀρισμούς, ποῦ ἔχουν τὴ θέσιν
τοῦς στὴ Γαλλικὴ γλῶσσα, μὰ στὴν Ἑλληνικὴ, ἂν
δὲν εἰπωθοῦν ἄλλιως, φαίνονται λέξεις παράδολες
καὶ κωμικαί.

Ὁ κριτικὸς τῶν ποιημάτων τοῦ κ. Σκίπη ἀκο-
λουθώντας τάχατες τὴ νεώτερη κριτικὴ ἐπιστήμη,